

4.6.2019

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ

LAUSUNTO LUONNONSUOJELULAILLA RAUHOITETTujen LAJIEN AIHEUTTAMIEN VAHINKOJEN KORVAUSMENETTELYN JA ENNALTAEHKÄISYN LAINSÄÄDÄNTÖÄ VALMISTELEVAN HANKKEEN LOPPURAPORTTILUONNOKSESTA

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää lausuntopyynnöstä luonnonsuojelulailla rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädäntöä valmistelevan hankkeen loppuraporttiluonnoksesta.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä korvausmenettelyn ja ennaltaehkäisyn lainsäädännön kehittämistä. Loppuraportti luo hyvän ja perusteellisen pohjan lainsäädännön jatkovalmistelulle. On hyvä, että selvityksessä on esitetty erilaisia vaihtoehtoja jatkovalmistelun pohjaksi.

Maa- ja metsätalousministeriö lausuu raportin yksityiskohdista seuraavaa:

Euroopan Unionin valtioneuvoston päätös (3.6.)

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että selvitys ei ole riittävä valtioneuvoston ehtojenmukaisuuden kuvauksessa, sillä selvityksestä ei käy ilmi, minkä oikeusperustan nojalla korvauksia on tarkoitus jatkossa maksaa.

Yleiset lähtökohdat (8.1)

Raportissa esitetään, että korvauksen saamisen edellytyksenä ei ole luonnonsuojelulain tarkoittaman poikkeamislupien hakeminen. Raportissa perustellaan edelleen, että mahdollisilla poikkeamisluvilla ei olisi vaikutusta korvausten määrään. Maa- ja metsätalousministeriöllä toteaa lisäksi selvityksen vuoksi käsityksenään poikkeamislupien ja vahingonkorvausten keskinäisestä suhteesta, että vahingonkorvauksen maksaminen ei myöskään ole vaihtoehto poikkeamislupien myöntämiseksi erityisen merkittävien vahinkojen estämiseksi, koska korvaus ei estä vahinkoa. Mahdollisella korvauksen myöntämisellä ei siten voi olla vaikutusta mahdolliseen poikkeamislupien myöntämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä esityksenä selvittää mahdollisuutta maksaa erillistä avustusta ennalta ehkäisevien toimenpiteiden suorittamisesta. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa vahingonkorvausten ja ennalta estämisen avustusten keskinäisen erottamisen ja selkeyttämisen erittäin tarpeelliseksi. Ministeriön käsityksen mukaan nykykäytännössä rauhoitettujen lajien osalta nämä kaksi eri asiaa ovat sekoittuneet keskenään, mikä on aiheuttanut sekaannusta ja sen vuoksi järjestelmät tulisi kiireellisesti selkeyttää ja erottaa toisistaan. Vahinkojen korvauksiin on myös varattava riittävät määrärahat, mitä myös maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan edistäisi vahinkojen ennaltaehkäisyn avustusten erottamisen erilliseksi järjestelmäksi.

Korvauksen saajaa koskevat edellytykset (8.4)

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että riistavahinkolain säätämisen lähtökohtana oli, että muun muassa valtio ei voi saada korvausta. Tämä on ollut myös riistavahinkolain hallituksen

esityksen lähtökohta, jonka myös eduskunta asiallisesti hyväksyi, mutta eduskuntakäsittelyssä maininta valtiosta poistettiin, koska sen katsottiin olevan itsestään selvänä. Tämä valtion puutumisen nimenomaisesti itse säännöksestä on kuitenkin sittemmin käytännössä johtanut epäselvyyteen ja tilanteeseen, jossa valtion kirjanpitoyksikkö on hakenut korvausta suurpetovahingosta. Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että tästä on aiheuttanut turhaa hallinnollista työtä sekä hakemuksen tehneen viranomaisen, että hakemuksen käsittelyyn osallistuvien viranomaisten tahoilla. Näin ollen lainsäädännön jatkovalmistelussa tulisi ottaa huomioon, että selvyyden vuoksi myös itse säännöksessä tulisi rajata nimenomaisesti valtio korvauksen saajien ulkopuolelle. Muiden korvaustensaajien edellytysten osalta raportti luo hyvän pohjan vaihtoehtojen punninnalle lainsäädännön jatkovalmistelun yhteydessä.

Korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvä menettely (8.7)

Loppuraporttiluonnoksessa tuotiin esiin että, mm. kuntien maaseutuviranomaisilla ja Ruokavirastoilla (ks. 8.6 Korvauksen määrä) voisi olla rooli korvausprosessissa. Kun korvausprosessia suunnitellaan tarkemmin, kunkin viranomaisen mahdollisuus tehtävien hoitoon tulisi varmistaa erikseen. Viranomaisilla on oltava/sille on turvattava riittävät resurssit tehtävien hoitoon. Samalla tulisi selvittää ja varata korvausjärjestelmän hallinnointiin ml. sähköiseen tukijärjestelmään tarvittava rahoitus.

Neuvonta ja muu viestintä (8.9)

Maa- ja metsätalousministeriö pitää hyvänä tavoitetta edistää rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen korvausmenettelyyn liittyvän tiedon saatavuutta kehittämällä sähköisiä neuvonta- ja tukipalveluja. Maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan rauhoitettujen lajien korvauksiin liittyviä kyselyitä on ohjautunut viime vuosina säännöllisesti myös maa- ja metsätalousministeriön ja Suomen riistakeskuksen vastattavaksi. Tämä kertoo siitä, että nykytilanteessa vahingonkärsijät eivät saa riittävästi tietoa rauhoitettujen lajien korvausmenettelystä, joten maa- ja metsätalousministeriön käsityksen mukaan tarve neuvonnan ja viestinnän lisääminen on ilmeinen.

Osastopäällikön sijaisena
Metsäneuvos

Marja Kokkonen

Erityisasiantuntija

Janne Pitkänen